

Súd: Okresný súd Svidník
Spisová značka: 8P/19/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8615202924
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Matúš Tarcala
ECLI: ECLI:SK:OSSK:2016:8615202924.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Svidník samosudcom JUDr. Matúšom Tarcalom v právnej veci starostlivosti súdu o mal. W. F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J. XX, t.č. P. domov, V. XXX/X, XXX XX W., zastúpeného poručníkom Detským domovom, Partizánska 306/6, 089 01 Svidník, IČO: 00 188 298, dieťa rodičov: otca neuvedeného a matky P. F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J. XX, o návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Stará Ľubovňa na nariadenie ústavnej starostlivosti takto

rozhodol:

I. Súd nariaďuje ústavnú starostlivosť o maloletého V. nar. XXXa umiestňuje ho do Detského domova, Partizánska 306/6, 089 01 Svidník.

II. Matka maloletého P. F., nar. XX.XX.XXXX, je povinná prispievať na výživu maloletého W. F., nar. XX.X.XXXX sumou vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa mesačne a to vždy do 15. dňa toho-ktorého mesiaca vopred na adresu Detského domova, Partizánska 306/6, 089 01 Svidník, počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku.

III. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Návrhom podaným dňa 28.05.2015 na Okresnom súde Svidník žiadal Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Stará Ľubovňa, aby súd nariadil ústavnú starostlivosť u maloletého s poukazom na to, že rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 4P/55/2011-56 zo dňa 16.06.2011 bola nariadená ústavná starostlivosť u v tom čase maloletej matky maloletého. Matka maloletého bola v detskom domove umiestnená spolu s ďalšími 8 súrodencami, pričom v rodine v tom čase maloletej matky nie sú dlhodobo vytvorené vhodné podmienky pre výchovu maloletých detí (sanácia rodinného prostredia nebola úspešná) a nepredpokladalo sa zrušenie ústavnej starostlivosti u matky maloletého. Okresný súd Svidník uznesením č.k. 5P/6/2015 zo dňa 09.03.2015 nariadil predbežné opatrenie, na základe ktorého bol maloletý odovzdaný do detského domova, kde je umiestnený od 11.03.2015. Matka maloletého má diagnostikovanú ľahkú duševnú zaostalosť s poruchami správania vyžadujúcimi pozornosť a liečbu. O syna nejaví záujem, nereaguje na jeho plač, spolieha sa na vychovávateľov, nekojí, lebo zistila, že keď nebude piť a jesť, nebude sa jej tvoriť mlieko, čo jej vyhovuje. Dieťa chcela podľa jej vlastných slov udrieť, vyčíta mu, že ju bolia bradavky, keď kojí (že jej to robí naschvál), vypína monitor napojený na vychovávateľky, aby nebolo počuť, že dieťa plače, nechápe zodpovednosť za život dieťaťa. Sú u nej tendencie zaobchádzať s dieťaťom ako s bábikou, je prítomné impulzívne správanie, citová plochosť, nezodpovednosť. Maloletá matka sa nedokáže o dieťa riadne postarať, pričom otcovstvo k maloletému nebolo uznané. T.č. tak nie je žiadna fyzická osoba, ktorá by zabezpečovala osobnú starostlivosť o maloletého a t.č. nemožno zveriť maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti.

Rozsudkom Okresného súdu Svidník č.k. 5P/7/2015-13 zo dňa 20.05.2015 bol maloletému ustanovený poručník Detský domov, Partizánska 306/6, 089 01 Svidník, IČO: 00 188 298, ktorý bude maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 16.06.2015.

Na prejednanie veci súd nariadil pojednávanie, na ktoré sa nedostavila matka maloletého, ktorá nepožiadala o odročenie pojednávania a svoju neprítomnosť neospravedlnila. Preto súd vec prejednal v jej neprítomnosti podľa § 101 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

Na nariadenom pojednávaní súd vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi a to: návrhom na začatie konania, rodným listom maloletého, výsledkami kontrolného pedopsychiatrického vyšetrenia, správou ÚPSVaR Stará Ľubovňa, úradným záznamom ÚPSVaR Stará Ľubovňa zo dňa 5.11.2015, Privolením na osvojenie dieťaťa čl. 25, aktuálnou informáciou zo dňa 7.12.2015, úradným záznamom zo dňa 25.1.2016, vyjadrením ÚPSVaR Stará Ľubovňa, úradným záznamom zo dňa 8.2.2016, úradným záznamom zo dňa 29.2.2016, oznámením ÚPSVaR Stará Ľubovňa zo dňa 23.2.2016, rozsudkom OS Svidník č.k. 6P/31/2015-17 zo dňa 10.12.2015, uznesením OS Svidník č.k. 5P/7/2015-13 zo dňa 20.5.2015 a uznesením OS Svidník č.k. 5P/6/2015-34 zo dňa 9.3.2015 a zistil tento skutkový stav:

Maloletý W. F. je synom matky P. F.. Otec maloletého nie je v rodnom liste uvedený. Maloletý bol predbežným opatrením nariadeným Okresným súdom Svidník (uznesenie č.k. 5P/6/2015-34 zo dňa 09.03.2015, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 01.04.2015) umiestnený v Detskom domove, Partizánska 306/6, 089 01 Svidník. V tom čase bola v uvedenom Detskom domove umiestnená aj v tom čase maloletá matka maloletého a to na základe rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 4P/55/2011-56 zo dňa 16.06.2011.

Zo záverov kontrolného pedopsychologického vyšetrenia zo dňa 25.03.2015 súd zistil, že matka maloletého trpí mentálnou retardáciou ľahšieho stupňa s poruchami správania (Dg. F70,1). Vo vzťahu k synovi je z jej strany zistená úplná citová plochosť, nezodpovednosť s tendenciou zaobchádzať s ním ako s bábikou a nie ako so živým tvorom. U matky je prítomné impulzívne správanie s vulgarizmami a agresivitou.

Matka maloletého dosiahla dňa 23.08.2015 plnoletosť a dňa 24.08.2015 opustila detský domov.

Zo správy o bytových, rodinných a sociálnych pomeroch v rodine vypracovanej Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Stará Ľubovňa dňa 05.11.2015 súd zistil, že matka maloletého sa zdržiava v maringotke v obci Jakubany, kde býva so svojimi rodičmi. Maringotku poskytla rodine obec ešte v roku 2005 ako núdzové bývanie. Matka nie je evidovaná ako uchádzačka o zamestnanie a nemá žiaden príjem. Nepokračuje v štúdiu. Ani na odporúčanie terénnych pracovníkov si nepodala žiadosť o dávku v hmotnej núdzi ani o zaradenie do evidencie ÚPSVaR. V maringotke je jedna miestnosť, pristavaná je drevená chodba, ktorú tvoria len vyčnievajúce neorezané laty (1 x 1,5m). V obydli nie je zavedená ani voda a ani elektrina, v čase návštevy nebolo upratané a na podlahe boli smeti. Všetky veci boli porozhadzované v drevenej chodbičke. Nábytok v maringotke nie je - sú tam len 2 posteľe a pec na tuhé palivo (zásoby dreva nepreukázali). Nad pecou sú police z dosák a veci sú pozavesované v igelitových taškách na klincoch na stenách. Takáto situácia je v rodine dlhodobá. Matka nemá pre dieťa nič zakúpené. Matka uviedla, že má nového priateľa z obce Čirč, ktorý navštevuje špeciálnu školu. Matka sa nevedela vyjadriť k ďalšiemu riešeniu situácie, zvažuje podpísanie vyhlásenia o privolení na osvojenie dieťaťa. Od odchodu z detského domova matka maloletého nenavštívila, detský domov jej podľa jej vlastného vyjadrenia ponúkal možnosť zostať so svojim dieťaťom v detskom domove ešte jeden rok, no ona sa rozhodla pre návrat k rodičom. Dňa 05.11.2015 matka spísala vyhlásenie o privolení na osvojenie bez vzťahu k určitým osvojiteľom.

Rozsudkom č.k. 6P/31/2015-17 zo dňa 10.12.2015 Okresný súd Svidník určil, že u maloletého Sebastiána Gogu sú splnené podmienky osvojiteľnosti a pozbavil matku maloletého P. F. výkonu rodičovských práv a povinností.

Zo správy Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Stará Ľubovňa (ozn. ako „zaslanie aktuálnej informácie“) zo dňa 07.12.2015 súd zistil, že dňa 27.11.2015 bola odoslaná spisová dokumentácia maloletého pre účely sprostredkovania náhradnej rodinnej starostlivosti určenému úradu (ÚPSVaR Prešov). Súd

následne dňa 25.01.2016 od ÚPSVaR Prešov zistil, že vo veci sprostredkovania náhradnej rodinnej starostlivosti o maloletého dosiaľ neprejavil nikto záujem.

Podľa § 44 ods. 1 až 4 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „ZoR“) náhradnou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba nadväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť. Náhradná starostlivosť, na ktorej základe vznikajú vzťahy medzi maloletým dieťaťom a inou osobou, môže vzniknúť len rozhodnutím súdu a jej obsah tvoria práva a povinnosti vymedzené zákonom alebo súdnym rozhodnutím. Náhradnou starostlivosťou je: a) zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča (ďalej len „náhradná osobná starostlivosť“), b) pestúnska starostlivosť a c) ústavná starostlivosť. Súd pri rozhodovaní o tom, ktorý zo spôsobov náhradnej starostlivosti zvolí, vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa.

Podľa § 54 ods. 1 ZoR náhradná osobná starostlivosť a pestúnska starostlivosť majú prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, a ak to nie je možné, do pestúnskej starostlivosti.

Podľa § 54 ods. 2 ZoR súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti a

- a) dieťa je osvojiteľné a nie je možné ho zveriť do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo do starostlivosti fyzickej osoby podľa osobitného predpisu,
- b) rodičia dieťaťa nežijú alebo im v starostlivosti o dieťa bráni závažná prekážka,
- c) uložené výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 nevedlo k náprave alebo
- d) rodičia dieťaťa sú pozbavení výkonu rodičovských práv.

Podľa § 54 ods. 5 ZoR súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o ústavnej starostlivosti a označení zariadenia súd vždy prihliadne na citové väzby maloletého dieťaťa k rodičom, súrodencom a iným blízkym osobám a zohľadní možnosti zariadenia na utvorenie podmienok na zachovanie rodinných a citových vzťahov dieťaťa, jeho rodičov a súrodencov.

Podľa § 55 ods. 1 ZoR súd sústavne sleduje spôsob výkonu ústavnej starostlivosti a najmenej dvakrát do roka hodnotí jej účinnosť, najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou a s príslušným zariadením, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené.

Podľa § 55 ods. 2 ZoR ak súd nariadil ústavnú starostlivosť z dôvodov, ktoré sú na strane rodičov, v rozhodnutí zároveň určí rodičom dieťaťa primeranú lehotu na úpravu ich rodinných a sociálnych pomerov tak, aby mohli osobne vykonávať starostlivosť o maloleté dieťa. Ak rodičia úpravu svojich rodinných a sociálnych pomerov v určenej lehote zabezpečia, súd ústavnú starostlivosť zruší. Ak rodičia úpravu svojich rodinných a sociálnych pomerov v určenej lehote nezabezpečia, súd začne aj bez návrhu konanie o zverení dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti alebo konanie o zverení dieťaťa do pestúnskej starostlivosti.

Podľa § 62 ods. 1, 3 a 5 ZoR plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 39 ods. 4 ZoR vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu o obmedzení alebo pozbavení výkonu rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu nezaniká.

Podľa § 81 ods. 1 ZoR ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochranej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné.

Podľa § 81 ods. 2 ZoR súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného zariadeniu, má toto zariadenie právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa.

Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že na strane maloletého Sebastiána sú dôvody na nariadenie ústavnej starostlivosti. Maloletý je už prakticky od svojho narodenia na základe predbežného opatrenia súdu umiestnený v detskom domove (umiestnený je v ňom od 11.03.2015, pričom sa narodil 02.03.2015), v ktorom bola umiestnená jeho v tom čase maloletá matka. Po dovŕšení plnoletosti matka opustila detský domov a to aj napriek tomu, že jej bolo umožnené zotrvať v ňom s maloletým ešte rok po dovŕšení plnoletosti, čo však sama odmietla a odišla radšej žiť k svojej rodine. O maloletého neprejavuje žiaden záujem, nekontaktuje sa s ním, nebola ho navštíviť. Už počas ich spoločného umiestnenia v detskom domove sa k maloletému správala skôr ako k hračke ako k živému tvorovi, pedopsychologickým vyšetrením bola u nej zistená úplná citová plochosť k synovi. Nakoniec matka dňa 05.11.2015 spísala vyhlásenie o privolení na osvojenie maloletého bez vzťahu k určitým osvojiteľom a rozsudkom č.k. 6P/31/2015-17 zo dňa 10.12.2015 Okresný súd Svidník určil, že u maloletého sú splnené podmienky osvojiteľnosti a ju pozbavil výkonu rodičovských práv a povinností. Výchova maloletého je tak vážne ohrozená, pričom nebolo zistené, že by dieťa bolo možné zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti (z oznámenia ÚPSVaR Prešov súd zistil, že o dieťa dosiaľ nikto neprejavil záujem). Preto súd návrhu vyhovel.

Pokiaľ ide návrh na uloženie povinnosti matke v lehote 6 mesiacov upraviť svoje rodinné a sociálne pomery, tak o tomto nároku súd nerozhodoval s ohľadom na skutočnosť, že v priebehu konania matka maloletého spísala vyhlásenie o privolení na osvojenie maloletého bez vzťahu k určitým osvojiteľom a súd následne rozhodol, že dieťa je osvojiteľné a matku pozbavil výkonu rodičovských práv a povinností.

Zároveň súd v zmysle citovaných ustanovení § 81 ods. 1 a 2 ZoR uložil matke maloletého povinnosť prispievať na výživu maloletého sumou vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa mesačne a to na účet Detského domova Svidník. Aj keď matka bola pozbavená výkonu rodičovských práv a povinností, táto skutočnosť nemá za následok zánik jej vyživovacej povinnosti k maloletému (§ 39 ods. 4 ZoR). Súd uložil matke maloletej povinnosť prispievať na výživu maloletého v najnižšom možnom rozsahu v zmysle § 62 ods. 3 ZoR vzhľadom na pomery matky maloletého. Zo správy Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Stará Ľubovňa súd zistil, že matka maloletého je nezamestnaná a nemá žiaden príjem. Nepodala si ani žiadosť o dávku v hmotnej núdzi a o zaevidovanie na ÚPSVaR. Taktiež zo správy ÚPSVaR Stará Ľubovňa, oddelenie služieb pre občana, zo dňa 23.02.2016 je zrejmé, že matka maloletého nie je vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie a nie je poberateľkou štátnych sociálnych dávok ani pomoci v hmotnej núdzi. Matka žije so svojimi rodičmi v maringotke poskytnutej obcou ešte v roku 2005 ako núdzové ubytovanie, pričom je zrejmé, že nevlastní žiaden majetok (zariadenie domácnosti je špecifikované v 4. odseku na str. 3 tohto odôvodnenia). Preto nie je v možnostiach matky platiť výživné vo vyššej miere ako je zákonom stanovené minimum. 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa v súčasnosti predstavuje sumu 27,13 Eur mesačne.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 146 ods.1 písm. a) O.s.p., podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak sa konanie mohlo začať i bez návrhu. Konanie vo veci starostlivosti súdu o maloletého je konaním, ktoré je možné začať aj bez návrhu (§1 ods. 1 O.s.p.).

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia jeho písomného vyhotovenia na Krajský súd v Prešove cestou tunajšieho súdu.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods.3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§205 ods.1 O.s.p.).

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods.1

konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci

súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností

súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam

doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a)

rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci

Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis, ak je to potrebné. Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie (§ 205 ods. 3 O.s.p.).